

The faculty of the Jewish Theological Seminary of America has given permission for this microfilm to be made on the condition that no reproduction or publication be made without consent. All inquiries should be addressed to the Librarian of the Jewish Theological Seminary .

MIC. # 8608

MELEKHET HA-HIGAYON.

מלאכת ההגיון.

[18--?]

SEPHARDIC SCRIPT

These images are from the collection of the Library of the Jewish Theological Seminary (JTS). JTS holds the copyrights to these images. The images may be downloaded or printed by individuals for personal use only, but may not be quoted or reproduced in any publication without the prior permission of JTS.

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תש"ע

פרק א

הנה כל עמל השכל והשקדנות הווא להשיג הדברים

לאמיתים, אמנם יש שיקרה לו לטעות בהן ויהיה

שישיג מהן כוזב, ע"כ יצטרך לו לימוד לדעת להכיר מקומות

המכשול שאפשר לו ליכשל בהם, וידע איך ישמר מהם עד שיקרה

השגת אמיתית, וכלל הלימוד הזה הווא הנקרא מלאכת ההיגיון

עיקר מלאכת השכל בבקשת ידיעת הדבר הווא ההבחנה עד

שיכיר כל דבר ודבר בל"ע, נצקן ונבדל מכל זולתו, אמנם בהיות

שכלל המציאות יש בהם מה שדומה הא' לזולתו, ויש בהם מה

שנבדל הא' מזולתו, ע"כ לא יגיע השכל לסוף מלאכתו עד שיתרם

בב' הפעולות שהם הדמיון וההבדל

בכל א' מצ' הפעולות יכול ליפול הטעות, אס' ידמה מה שאינו

דומה או יבדיל מה שלא נבדל, ע"כ לשתייהן צריך לימוד ואימון

וקוקים מסודרים, שיטמיעוהו בנתיב הישר, ולא ישגה מעטו, עד

שישיג הכלית על נכון

כלל המציאות, הקלק לב' חלקים, הא' מעורב או מוקש, ויהי'

מושכל, המורגש הווא שמואג מן אחד החושים, המושכל הווא אשר דמיון השכל

*ens Phisicus² ens Ratic¹
-nis seu Rationalis*

השכל בדמיונו אך אין מעיאוועבן חוץ ממנו ויחלק גם הוא לב' הא'
מופרד והא' מדומה

פי' המוקף הוא למ' האבן והעץ ארואים איתו
באופ' והמושכל כוונ' הקבוע הזכרון הנבונה
שהם דברים שמשכילים ומציירים אותם בשכל
אך אין הקושר רואה אותם

המופרד הוא שמה שאינו מושג מן החושים אלא בקיצור עם
זולתו יפרידהו השכל בדמיונו ויקהו לבדו המדומה הוא אשר
אינו מושג מן החושים כלל לא לבדו ולא בקיבור אלא השכל הוא
שידמה איתו ויחלק גם הוא לב' הא' מושג והב' בדני

פי' המראה דהיינו הלובן והשחרות ושאר
הגוונים אין הקושר רואה אותם לבדם אלא נענוס
בא' מן הגופים אך השכל מצויר הלובן היורה
ענין א' נוסף על הגוף שהוא כעובונקרא
שמפרידו בדמיונו מן הגוף שהוא נתון בו והו
המופרד אך המדומה אינו כן ויבא' בא' אלפנינו

These images are from the collection of the Library of the Jewish Theological Seminary (JTS). JTS holds the copyrights to these images. The images may be downloaded or printed by individuals for personal use only, but may not be quoted or reproduced in any publication without the prior permission of JTS.

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תש"ע

המושג הוא הדבר שאע"פ שאין מעיאוועבן הוה במה אמוקש ראוני
למען לפי ההדרגה ונמשך המוקש אחריו בסדר והבדול
הוא אשר אינו לא הוה ולא ראוני ולא המוקש נמשך אחריו בסדר
פי' המשגן שמה שאינו רואים בקושר אנוקנו דעס על
מעיאוועבן שאין אנו רואים למ' אנו רואים איש צב
צב אדם והם חיים בהמורה ונס הם חיים עופות
ונס הם כך נאמר שאין מין א' של בריאה בין
הבריאות שנקרא מין הצעלי חיים ואין המין הזה
דבר הוה ממש זולת אלה הפרטים שלו שזכרנו קלא
השכל מדמה כאלו יש דבר א' כללי שמתחלק לחלקים
פרטים לפי שמסדר ההדרגה הוא זה שיהיה הכלל
ואחכ הפרט כמו האילן וענפיו ונמשך שהמוקש
נמשך בהדרגה אחר המדומה כאלו היה המדומה
ההוא עיקר והמוקש ענפים ממנו משאכ הבדול
שהוא דמיון לבד ואין דבר במוקש שריון ממנו
היות הבדול ההוא

פרק

א ע"ה הנה ביארנו ענין ההשגה ומקלקויה ע"ה נבאר
המושגים למקלקויהם

ב כל מושג הוא או עצם או מקרה

ג פ"י בין המושגים המוקשים והמושגים
שנרצחו למעלה

ד עצם הוא הדבר המושג ששמירתו בעצמו ולא באחר וכן
עומדים המקרים המתקברים לו

ה פ"י ד"מ עצם האבן העץ הב"ק וכל הנמשגים
רוחנים ושמנים

ו מקרה הוא ימצא בעצם ועומד בו ולא יעמוד זולת עצם
ד"מ המראה שנברנו למעלה היופי הקבועה

ז שאינם נמשגים בפ"ע אלא נמשגים באחד מען
העצמים

ח כללי המקרה
מציאות המקרה הוא התחבר לעצם

ט פ"י כי הנה המקרה אינו אלא ענין היות בעצם
בקינה

Substantia & Accidens

א בקינה א' או בקינות רבות נוספות על היותו עצם אשר
היותו בקינה ההיא נמשגת בעצם זהו המקרה שקרה לעצם

ב המקרה תלוי בעצם בין בהויה בין במציאות

ג פ"י אם לא היה ענין העצם לא הייתה בקינה
נוספת לו ונמשגת שלא היה ענין המקרה כלל

ד ע"כ נאמר שהמקרה תלוי בעצם בהויה וכן
חס היה העצם נעדר לא היה המקרה קורה

ה ע"כ נאמר שהמקרה תלוי בעצם במציאות
מקרה מנצלת עצם נמוצע

ו המקרה לא יתגלגל מנושא לנושא או מעצם לעצם
פ"י כי העצם הוא סובל מקרים רבים ניסבול

ז מקרה א' בזמן א' ואח"כ יסבול מקרה אחר
והעצם אסבול הא' הוא אסבול הב' אך המקרה

ח שקורה לעצם לא יוכל לצאת ממנו ולהתחבר
אל עובדו אחר אלא מה שקרה לא כבר כלה

ט בהעדרו ממנו ומה שקרה לעצם אחר דבר קטן ויאנו הראשון
פרק

כבר ביארנו המקרה בכללו עתה נבאר חלקיו
חלקי המקרה השעה והם כמות איכות פעולה הפעל יחס
זמן מוצא קצין אנה

כמות הוא מקרה ישוער בו הדבר ובעבורו ישאל כמה יחלק
לשתי חלקים הא' המדה שקראוה כמות דבק והב' המספר
שקראוה כמות נפרד

פ' כי ריבוי חלקים והדבק זה לזה עושין
בעל שיעור שיכול לימדו זה מה שכינו באמר
כמות דבק וריבויים צפירוד זה מזה מולד
המספר זה מה שכינו בקראים אורו כמות
נפרד

איכות מקרה בו יאמר על הדבר מה ואיך יחלק לו מעט
הקצין וההכנה הטבעית הרבונה והזורה
הקצין הוא איכות א' באדם שע' הוא ראוי לאיזה פעולות יחלק
ל' מעט עיני מעשי ומלאכה

1 Quantitas 2 Qualitas 3 Actio
4 Passio 5 Relatio 6 Quando 7 Situs
8 Abitus 9 Ubi 10 Quan. Concreta
11 Quant. Discreta 12 Abitus

4

העיוני הוא מה שעשנו ידיעה והשגה ומנינו א' הטבע ומה
שאר הטבע והרכבות

הטבע הוא ידיעת הדברים הטבעיים בבחינת טבעיים ומושא
מהחושים מה שאחר הטבע ידיעת הדברים שלמעלה מכך
החושיים ולא מושגים מהם הרבונה בכללים זהם חכמה
הנלגים הישגות ההנלסא הטבע הענין וכיוצא

המועשי הוא ידיעת ריקן מעשה ומחלק ל' מעט והם
המוסר המדינות והפרנסה

המלאכה הוא ידיעת מלאכה א' ומחלק ל' הא' מלאכה
הקפאית והב' הלא הקפאית

החפשיים הם הראויים לשארים ונכבדים והם א' הדקדוק
הלצה הנינו הלא הקפאית הן הכלית הראויים לשארים ונכבדים
כונן הרפיה הצנין הארצה וכיוצא

ההבנה הטבעית הנמשא בנושא מצד טבעו כונן חידוד השכל
והזכרון סונק הנוגל ובריאות קלות הרבונה

התכונה היא מה שבתוכן הדבר ומנין וקצין ל' הא' האונת

13 Potentia Naturalis 14 Quali-
Aficiens 15 Figura 16 Especula-
tivus 17 Practicus 18 Factivus
19 Phisica 20 Methaphisica 21 Matla-
matica 22 Astronomia 23 Arithmetica

והז' שנת

4 3 2 1
 ג' הראשונה מתקן לה' והם הקום והקור הלוק והיוצא
 והשניה כן הקום והרוך הקלוק והכוזב וכיוצא
 י' הצורה היא לורה הדבר שבה נראה ומנטייר בשכל
 ומתקן לב' הא' טבעיה והא' מלאכה
 כללי האיכות * 2
 א האיכות שייך פקוק וייר
 ב בין האיכות יש ההלכות לת' חוס וקור
 ג מנד האיכות יאמר בדברים דומים
 ולא דומים

ז' הטבעית זורה האדם זורה הקום וכן שאר המעשים
 * 3 המלאכה זורה הנעשה ביד אדם
 י' פעולה הוא התעדרות העצם או גילוי ויציאת כח הפועל
 שבעצם או תחתיו החשך התמוזב מן
 הקבה הפועלת יוצאת אש בנה
 כללי הפעולה לת' החימום הוא העשך החום והוא

א כל פועל ברזון פועל להכלית מה
 6 Geometria 7 Optica 8 Musica 9 Ethica
 10 Politica 11 Economica 12 Liberales
 13 Illiberales 14 Grammatica 15 Rhetorica
 16 Logica 1 Calor 2 Frigus 3 humiditas
 4 Siccitas 5 Densitas 6 Raritas

ה
5

ב בפעולות יש פחות וייר
 ג בפעולה שייך הפכיות לת' תחום מקור
 ז' ההפעל הוא רואם הפעולה
 כללי הפעל
 א בהפעל יש פחות וייר
 ב בהפעל שייך הפכיות
 יחם הוא מין קשר בין ב' דברים בעבורו יאמר בא'
 מהם שהוא של חצירו

פי' כגון אב הוא עטן מתיחס אלל בן וצן
 הוא עטן מתיחס אלל אב כי אין אב אלא
 שיש לו בן ואין בן אלא שיש לו אב
 כללי היחס

א מקרה היחס גבר בריצויו בכל המקרים
 ב שני המתחמים שנים בהכרח בהעדר וצמצא
 פי' כי בהמצא א' מציאות מוכרח הב' וכן
 בהעדר הא' מוכרח ביטול הב' כי אין אב אלא

8 Gravitas 9 Naturalis
 10 Artificialis

כז לו צן ואם יש אב ודאי יש צן ואם אין אב אין צן
 יט זמן מקר ומש' בעצם דהיינו שערור תרחקו יין ההתחלה או הסוף
 כ אנה מקרה מקומי בעצם דהיינו החלק והעולם שמשולח מתחת
 כח מצב מקרה מצב בעצם

פ"א אופן המצא חלקי העצם במקום זהו
 הנקרא מצב כונן העמידה הישיבה הנשיה
 וכמזאן
 כב קצין מקרה מורה מין קנה נקנה בעצם או הלצה עליו
 ד"מ המלצותם שעל האדם או המדור
 הקטיות בנפשו העונה הנדבוק וכיוצא
 כג אלה היו כלל ענינם שזכרנו א' עצם וט' מקרים הקטיות
 נכללים כל עניני המציאות למדרגתיהם
 כד והנדרשים ב' הענינם שזכרנו ב' והם הפרטים והכוללים
 כה הפרטים הם הנמצאים כל א' בפ"ע כונן איש מן האנשים
 עוף מן העופות אילן מן האילנות וכיוצא בזה ונקראו אישים
 כו הכוללים ב' א' כוללי המציאות והב' משנייהם

כז

כז כוללי המציאות וס' הם ב' הא' סוף והב' מין
 כח הסוג והמין ענינם א' והוא כלל כולל פרטים מני שיהיה
 שהם מאור פנים בענין א' וההפרש שבין הסוג והמין שמה
 שכולל יוקר יקרא סוף ומה שאינו כולל אלא מקרה ממה
 שנכלל בסוף יקרא מין

ד"מ ב"ק הוא סוף כ' נכללים בזה החיות העופו
 הדגים וצני האדם מני השיהיה שש צנייהם
 בענין החיות שכולם חיים אך כלל בני האדם
 יקרא מין כ' וס' הוא כולל כל איש בני האדם
 דהיינו ראובן שמעון וכו' ואינו כולל החיות
 והעופות והדגים שנכללו בשם ב"ק

כט הסוג מהחלק לעליון או אמצעי לרחוק וקרוב
 ל סוג העליון הוא מה שאין סוף אחר עליו פ' שכולל יוקר ממנו
 האמצעי הוא שיש סוף כולל ממנו אלו בני יקרא סוף האמצעי
 מין ולצד המין שדחכו יקרא סוף
 לא סוג רחוק הוא שרחוק מן המין וקרוב שקרוב לו

א' Genus² Species³ Summum
 4. Medium⁵ Remotum Proxi-
 mum.

פ"א סוף הסוף הוא רקוק מן המין כ' שמוציא
 אחרת צ"ט למין ל"מ ההרעול הוא מין ממני
 העופות עוף הוא סוף למני העופות צ"ח הוא
 סוף הסוף להרעול ונקרא סוף רקוק ועוף נקרא
 סוף קרוב

כללי הסוף

א הסוף וכול מכל מין ומין שהח"ו
 פ"א כי הסוף הוא מה שכולל מינים הרבה
 ב הסוף אינו מתפרד ממנינו
 פ"א כי אין הסוף אלא המק הכללי השוא למנינו
 ונמצא שא"א לשום מין להיות בלא המק הזה
 ג מה שיקרה לסוף יקרה לכל מין
 ד כשיונק סוף יונקו בהכרח מינים ובהעדר הסוף
 נעדרים כולם: כללי המין
 א המין נולד מהגבל הסוף ע"י איזה הדברים שבהם
 נבדל מין ממין אחר ל"מ ברק למ

לב
 לז

ב המין מאוחד בטבע אל סוף
 ג כשיונק מין בהכרח יונק הסוף ובהעדר מין
 א אין העדר הסוף מוכרח
 משני הכוללים ג הדל סעלה ומקרה
 הדל הוא ענן עצמי שבו יבאנו זה מזה צ"א שיש להם
 שיתוף בסוף או במין נמצא הסוף והמין מודעים מועמית
 הנמצא נה ששוקף בו עם זולתו וההבדל מודיע ממנו
 מה שיבדל בו מזולתו

ד"מ האדם והבהמה משוייכים בקיור
 והבדל האדם מן הבהמה הוא הדיבור ושל
 הבהמה מן האדם קסרון הדיבור ונקרא
 האדם צ"ח מדבר והבהמה צ"ח בלתי מדבר

כללי ההבדל

ההבדל הוא ענן עצמי מיוחד בסוף או מינו
 ונמצא בו ברובו ובכל זמן
 ד"מ הדיבור הוא עצמי למין האדם אזולתו לא
 היה

1 Differentia 2 Proprium
 3 Accidens

פרק ד'

עד הנה ביארנו עסק ההיגיון עקב נצאר קילוקו
למקלוקו וכן ג' הא' ביאר השמירה הב' ביאר
המאמרים ה' ההקשים

פ' כי פעולת השכל ג' הא' השנה הנושאים
המזדמנים לפינו כמו שמזדמנים

ד"מ האצן העץ הברזל וכיוצא בה' קבר אל
נושא מה יקויב בן או ישולל ממנו עד

שיבנה מזה המאמר

ד"מ העץ הוא צבול חייב הנוול אל העץ הנייר
הזה אינו לבן שלל הלובן מן העיר

הג' הוא קבר מאמר אל מאמר והוליד מהם

ג'

ד"מ האדם הוא ב"ק ראובן הוא אדם אס כן

הוא ב"ק לפעולה הראשונה משתמש מן השמות

לב' מן המאמרים לנ' מן ההקשים

פ' חיבור המאמרים והולדה הולדה

³ De Terminis Simplicibus

² de Proportione ³ de Dicuntur

III.

היה אדם ונמצא ברוב המין ובכל זמן

הסגולה הוא הדל בלתי עצמי והיינו שמורה יע

מהנמצא מה שנבין בו מזולתו אך אינו מעצמותו

ד"מ השמוק למין האדם כי אינו נמצא אלא בו

אך אינו מעצמותו כי אין היותו אדם הלו' בזה

שכלל זה היה אדם :

כללי הסגולה

א הסגולה מיוקדת במין או בסוף ונמצא ברובו

ובכל זמן ואינה עצמית בו :

המקרה הוא ענין בנמצא בלתי מיוקד בו ובלתי

עצמי לו :

כללי המקרה

א המקרה נמצא במיעוט הסוף או מין ולא בכל

זמן ואינו עצמי בו : שאר עניני המקרה נבאחו

למעלה :

פרק

שם היחס כענין עבדי מצרי וכיוצא
שם המספר אחד פעם
משל הנרדף לחס ופך

המשותף הווא שם א' שמורה על ענינים רבים ומקצת

לכ' למשורף מוקלט ומשורף מהיחס

משותף מוקלט הווא שמורה על ז' ענינים שאין

צינים שום יחס ודמיון משורף מהיחס

שמורה על ז' ענינים שיא צינים אינה יחס ודמיון ויחלק

לד' כולל מושאל מועדף מורע

הכולל הווא שם שמורה על ענינים רבים כל א' מהם ראוי

להם זה השם כמו אראני לחבירו צאוק מצד היוקם כלם

ענפים משרש א' והיינו המענין שיהיה הסוף והאיש ששק

המען ר"מ ראובן שמעון לוי כל א' מהם יקרא אדם

מפני היוקם אישים ממין האדם ונקרא שם

אדם שם כולל

המושאל הווא שם שמורה על ענין א' בהוראה ראשונה

ועל

1 Analogue 2 Comune Me-
taforicus 4 Antonomasticus

ב השם הווא מורה על א' מהעצמים או א' מהמקרים

ויחלק לפי הוראת לפי ענינו

לפי הוראת קלקיו מיוקד נרדף משותף

פ' כי שם השמות שיוח על ענין בדרך

פשוט וש שיוח בדרך דמיון וש שיוחו

בדרך הסכמה וכ' מ'ש לפנים ומצד זה

יבחנו השמות לפי הוראת

אמנם עוד יבחנו השמות מצד

הענינים הנרמזים בהם וכ' מ'ש לפנים

והנה מצד ההוראה יחלק לאלה ה'

מעוקד וכ'

המיוחד הווא שהווא לצדו מורה על ענין א' לצד הנרדף

הווא שיא שמות רבים מורס על ענין א' כל א' מהם נקרא

נרדף

משל המיוקד שם העצם כענין אברהם משה

ירושלים

שם

1 Univocus 2 Sinonimus

3 Equivocus

ועל ענין אחר בהוראה צ' מפני שיש לו איזה דמיון עם
הענין הראשון

פ' הוראה ראשונה נקראת משמרת
מהמלה בלשון על הרוב והוראה צ'
מה שמשתמשים ממנה לפעמים
ד"מ אש הוראה ראשונה שלן היא על
הענין השורף הידוע ובהוראה שנת
יורה על מי שהוא מהיר הרבה
ברשעתו ואינו שוקט נקראת ויאש לומר
שיש לו עם האש האמיתי שמקצוע
במהירות ואינו שוקט

ח המועצות הוא שם שורה על צ' ענינים בשנה מפני
דמיון שביניהם עד שלא נוכל לומר על שם א' מהם
היינו הוראה צ' בו

פ' שכבר נהגו כב' בלשון שורה על צ'
הענינים בשנה

ד"מ

ד"מ הגר כד יוצן על הגר הצעני
הענין סביב השדות כמו שיוצן על ציון
השלם והציון האמיתי אלל ההצניעס וכן
הס כל שמות הדקדוק וההצניען ואשר
החכמה שלקחו שמות לבאר משפטיהם
מצי הדמיון אשר להם עם מה שהוראה
הדעלות בהוראתן הראשונה

ט המודיע הוא שם נאמר על רבים בשנה וציחוד על א' להיות
הענין ההוא חזק בו מהאחרים והוצר פגוע לכל שהכונה
בשם ההוא על ענין הפרטי ההוא

ד"מ הוצר סרס יאמר על משון אע"פ
ששם זה שייך לכל וצור לפי שהפליג בצבור
משורר נאמר על דוד אע"פ שישמשוררים
רבים לפי שהפליג בשיר

השמות לפי הענינים הנרמזים בהם יתחלקו לב' לדבוריים
ולמנודיים הדבוריים הם המשמשים לדבור להזכיר גם המדבר
מה

וקדימה טבעית הזמנית היא קדמה
 בזמן והטבעית היא שאח שיהיה הקודם
 הטבעי יקד בזמן עם מאוחרו הנה נוסב
 לו קדימה בשכל שאם הוא לא היה נוסב
 לא היה מצוי אחר למאוחרו וזאת היא הנמשק
 קמיה לסבה לזכר מסובבה אך ברוב
 הדברים הקדום הסבה למסובבה גם
 בזמן. ד"מ צדף לח

- ב אין דבר נמשך בלא סבה שרמזיאהו
- ג אין בסבה המשך לאין הכלית
- ד פ"א כי הסבה העלונה הוא הכרחי יד"א
- אשר אין סבה למעלה ממנו
- ה אם הונח סבה בפועל יונח מסובב אך
- בהסרה הסבה לא יוסר חלל המסובב
- העמיד לא העבר. פ"א ד"מ צדף לח
- פ"א לפנים נבאר עוד שמהו בסבה סמוכה לזכר

¹¹ Coniugatio ¹² Coniugatum ¹³ Divisio
¹⁴ Divisum ¹⁵ Comparata ¹⁶ Diverca
¹⁷ Opposita ¹⁸ Testimonium ¹⁹ Res Ses
²⁰ tata ²¹ Genus ²¹ Species.

מק אצמאצתו מן הענינים הנמצאים הלימודיים הם
 המיוחדים לחכמות או למלאכות שעל ידיהם מניעים להכלית
 המכוון במקמות או למלאכות ההם והם כב מנינים כמעט
 החכמות והמלאכות

השמות המשמשים להציון הם אחר ועשרים ואלה הם סבה
 ומסובב נשא ומתחבר כל ואלק גרה וערה וערה וערה ונני
 ונבנה קילוק ואלק נערכים בלשנים הפכיים עלוק ומועד
 סוף ומין

פ"א כי אלה הם השמות שבהם נניע להכלית
 המכוון בהציון שהוא לדעת הדברים
 לאמרה בכל ההצקות שיש להצקין בהם
 הסבה היא הדבר שמכחו נמשך המסובב

כללי הסבה

- א הסבה קודמת למסובבה קמיה לפחות
- קדימה טבעית
- פ"א כי הקדמות הם ב' קדימה זמנית
 וקדימה

¹ Cauza ² Causatum ³ Subiectum
⁴ Adiuctum ⁵ Totum ⁶ Pars ⁷ Notatio
⁸ Notatum ⁹ Definitio ¹⁰ Definitum

המסובב במדרגה א'

יז הפועל במקרה הוא אשר יסייע אחר בהמצאת המסובב
בשניו אליו ויכולים המשוהים להיות שקולים ובלתי שקולים²
יח השקולים הם שחלק כל א' מהם שקול בהמצאת המסובב
והבלתי שקולים שאין חלק כל א' מהם שקול וזה יכיר
שוקטים שיהיה מוכרח או בלתי מוכרח⁴

כ שותפות מוכרח הוא כשאין א' מהם לבדו יכול להמציא
מסובבו ובלתי מוכרח שיש כח בא' מהם להמציא מסובבו

כא הסבה הטפלה היא שכחה בהמצאת המסובב אינו עיקר
ורחלק למעוררת וכלית⁶

כב המעוררת היא שמעוררת העיקר לשיפעל הכלית
שמעשה לפועלה להמציא מסובבה ד' מן הרזן לחונב

כג עוד הפועלה מהחלקת ל' מעינים מעלידה מקיימת ומפקדת⁸
כד המולידה היא שמקושת וממציאה המסובב המקיימת
שמקיימת אותו והמפקדת שמבטלתו

כה עוד מהחלקת הפועלה לטבעית ורצונית או בקיריית
הטבעית

¹ Aequales ² Inaequales ³ Necessario
⁴ Contingentes ⁵ Impulsiva ⁶ Instaur
mentalis ⁷ Procreans ⁸ Conservans
⁹ Consumpens ¹⁰ Naturalis ¹¹ Voluntaria

א הסבה נחלקת לחיצונה¹ ופנימית² החיצונה היא שאין לעצם
המסובב ומחלק³ ז' לב' לפועל וכלית⁴

יב הפועל הוא שעל ידו הנמצא הוא ומיניו ב' פועל מצד עצמו⁵
ופועל במקרה⁶

יג הפועל מצד עצמו הוא הפועל בטבעו או ברצונו ויהחלק
לעיקר וטפל⁸

יד העיקרי שעיקר הליכה המסובב בו ויהחלק לפועל לבדו⁹
ופועל במקרה או בשוקטות¹⁰

טו ד' מ' עיקר הנהגה העם במלך והקרבו
הזרים והשונאים

טז הפועל לבדו הוא שממציא המסובב לבדו מעצמו שיהיה אחר
סוה לו בהמצאה אחר

טז פ' ב' לא ירחיק הפועל לבדו הסבה הכלית
שנבחר לקמן בס' שאינה משרתה לה

טז בהמצאת המסובב חלק החרייה היא במדרגה
אך ישלול שיהיה אחר סוה לו בהמצאת
המסובב

¹ Externa ² Interna ³ Efficiens ⁴ Fins
⁵ Per se ⁶ Per accidens ⁷ Principalis
⁸ Minus principalis ⁹ Solitaria

כז פועלת במקרה בטבעיות היא שפועלת לא מצד טבעה אלא מצד מקרה שקרה לה

ד"מ העיר הלצן מניצע הרחיק לא מצד טבע העיר אלא מצד מקרה שקרה לה

כט המקרית בבחי' ריבוי היא שפועלת שלא בכונה או בשגגה

פרק ה

א עזר הנה ביארנו הסבה הפועלת עתה נבאר הרבלי' ויהיא שבעבורה קובב המסובב או נעשה הדבר ויחלק לעיקרי וטפל

העיקרי הוא הכונה הראשונה של הפועל הטפל הוא הכונה אשר לו מלצד הראשונה במדרגה שנה אלה

ב עזר יחלק לאחרון ואמצעי האחרון כמשמעו שדי לפועל בו האמצעי שהוא רבלי' לדבר א' אך יהיה אמצעי להזיע עוד אל רבלי' אחר שבין לו הפועל

ד"מ רבלי' קבמה הרפואה הוא אדעת הקולאים

1 Ultimus 2 Intermedius

הטבעית היא שפועלת מקמה טבעה בהכרח הרלונית שפועלת מקמה עזה ובחירה מה שאינה מוכרחת

ד"מ שריפת האש פעולה טבעית שאי אפשר לו זולתה פרטי' האדם רלונית

כז עזר מרחיקת בכל אחר הסבוב שנבאר בס' לרמב"ם קרובה וסמוכה בין הרסוקה והמסובב למצעות הרבה בין הקרובה למסובב א' בין הסמוכה והמסובב ולא כלום

ד"מ אברקס הוא סבה רחוקה לראובן יצחק סבה קרובה יעקב סבה סמוכה כללי' הסבה הסמוכה

א כשהנעק הסבה הסמוכה בפועל מוכרח שימצא המסובב בפועל מה שאין כן ברמב"ם ולא בקרובה

כז הסבה הפועלת במקרה היא שאין המסובב נולד ממנה לא שטבע ולא מעצמו וקמצא בין בסבוב הטבעיות בין בבחי' ריבוי

כח

1 Remota 2 Propinqua 3 Proxima

הקולאים מניניהם בסדוקיהם חמנים הרבליה האחרון
הוא לרפא את החולים

כלל הסבה הרבליה

- א הרבליה מנינה את הפועל לפעול
- ב בדבר א' יכולים לימצא רבליה רבים
- ג הרבליה מעשים הפעולות

פ"א כי הפעולה א' נעשית מפועל אחר
להרבליה א' ומפועל אחר להרבליה אחר
יחשבו לפעולות אונות וכבר קובל להיות
א' מהן טובה וא' מהן רעה אע"פ שתיקן
א' לפי שהרבליה יתכן שהים ד"מ כוף לך
הרבליה קודם לאמצעיים שלו במקשה
מה שאין כן במעשה

פ"א כי אין אדם קושב באמצע אלא
א"כ קאב בהחלה על הרבליה שבעבורו
יצטרכו האמצעיים ההם אך במעשה
א"א

א"א להניע אל הרבליה אלא אחר כל האמצעיים

ה כשהרבליה הנה כלרה הפעולה שנעשית
להניע אליו

ו מעי שרונה באמת הרבליה דרך שירנה
באמצעיים

פ"א כי השנת הרבליה בלי אמצעיים א"א

פרק ו

ע"ה הנה נרבהרה הסבה הקיונה ערה נבאר הפעמית
הנכנסת במעצמות המסובב עצמו ומתחלק לב' חומר יזורה²
החומר הוא מה שממנו נעשה המסובב ויתחלק לרחוק
וקרוב הרחוק הוא שממנו נעשה המסובב בקרבת חומר
אחר קרוב ממנו הקרוב אחר שממנו נעשה המסובב בלא
חומר באמצע

משל החומר הרחוק באדם העפר כי לא מעט
מעיד נוצר הולד אלא שדאשית ענינו הוא עפר
אך חומר הקרוב הוא בשר ודם ושאר הרבנות
כלל

Materia 2 Forma

למיוחד ובלתי מיוחד

המיוחד הוא שלא ימצא אליו בנושאים מעמין א' ויהי חלק לשלם ובלתי שלם

א המיוחד השלם הוא הנמצא בכל נושאן בכל זמן ולא בזולתו ל"מ
ד הבלתי שלם הוא הנמצא בנושא א' בייחוד פ"א לא בזולתו אך לא בכל או לא בכל עת

ד"מ השקוק הוא מיוחד באדם כי לא נמצא לזולתו אך אינו באדם בכל עת

ה הבלתי מיוחד הוא שימצא לנושאים מעינים שונים ד"מ בד לא הנסמך מתחלק לג' ומנהלך

הנצב או חונה על הנושא עצמו או נמצא יחד עמו או סובב ומצביל אחרו א"מ

המהלך מקדים לנושא או בא אחריו ע"כ יתחלק לקודם ונמשך ד"מ 4

א עוד יתחלק המתקבץ או הנשוא לעצמי ומקרי

ב העצמי הוא המיוחד לנושא לפי צורתו העצמית ונמצא בו על הרוב המקרי הוא שאינו מיוחד לו ואינו נמצא בו אלא במיעוטו משל

- 1 Adyacens 2 Comitans
- 3 Antecedens 4 Consequens
- 5 Essentialis Accidentalibus

כלל החומר

א החומר קודם לצורה בטבע

פ"א כי א"א לצורה לימצא אלא בחומר

א הצורה היא מה שבו המסובב הוא מה שהוא ויתחלק לעצמי

ד ומיוחדת ולמקריה או בלתי מדויקת² העצמית היא מה שעומה המסובב מה שהוא באמת עטנו ומצדו מנשאר כל הנמצאים

ד"מ צורה האדם הוא הבן המדבר שכולל השכל והרצון שבו הוא מה שנבדל בעצם

ד הבלתי מדויקת היא כלל איזה מקרים מיוחדים לאיזה ענין שנצירהו בהם כשאין צורתו העצמית נודעת

ד"מ שנאמר הכלל הוא איש לו כח העבוק ואין זה עיקר עטנו של הכלל

כלל הצורה

א הצורה נבדלת ממיד מהחומר

פ"א כי זה קלוי כל אמת עטן הנמצא מה שאין כן בחומר

3 Proprie dicta 2 Improprie dicta

א ח"א לצייר נושא עם שליטה המקרה

המיוחד השלם שלו

ד המרכבה יאמר בנושא בחיבור לא בהחלט

פי' כי המרכבה שיאמר היותו נושא בנושא וכן

בו היותו ח"א מן המקרים מרכבך בנושא ע"ה

שיהיה נושאו בו והוא הנקרא למקדקים שם

תואר כענין חכם ויבור אך המקרה בהחלט הוא

שקראוהו המקדקים שם דבר שזין הנושא מתוך

במקרה כענין חכמה ובורה

פרק י

א כל הוא מה שמקובר מעלקים שמהם נבנה ויתחלק לכל מנד
עומנו וכל מקריי

ב כל מנד עומנו הוא מה שיש בו חלקים ממש שבונים אותו ומתחלק
למורכב או עצמי ובעני²

ג המורכב או עצמי הוא שחלקיו עצמיים בו דהיינו קומה ולורה

ד הבנוי הוא שיש חלקים בעצמם שמקבורם הוא נבנה ויתחלק
למקדמה

Essentialis 2 Integrals

משל העומע החוס לאש

משל המקרה הלובן לבנ

ט עור מניחוק הנשוא בנושא יתחלק לב' ח"א בכך והצ' בפועל²
י המציאות בכך הוא כל זמן שהנשוא בנושא בהכנה לבד ואינו
במעשה בפועל כשהי'ע למעשה

משל הכת האדם יש בכחו להיות כותב ח"א

בשעה שאינו כותב ובשעה שהוא כותב נקרא

כותב בפועל

יא הכח מתחלק לרחוק וקרוב
לרחוק הוא שמסרות לו מדרגת רבות להיות נמצא בפועל
הקרוב הוא שאין חסר לו כלא מדרגת גלות בפועל

כללי המרכבה

א המקרה אשר הוא מיוחד למעין ח"א שיהיה חסלמן

אחר בלתי רומה לו ד"מ כדף לק ע"ב

ב המקרה המיוחד השלם לא יפרד מנושאו אפי' לו

רנע ח

In Potentia 2 In Actu

ב הלורה העצמית אינה מושגת מהחוש

א פעולות הנמשגות הלויות בצורה שלו

פרק ז

א ערך הנק' ביארנו הסבה עתה נבאר המסובב והוא מנה

שנוצר מנכח הסבה

ב לכל ד' הסבות יש מסובב. מסובב הפועלת הוא הפעול

מסובב הרבליית' הוא הנז' מסובב הלורייית' הוא המעניי' ³

מסובב הקומריית' הוא הקומר' ⁴

כללי המסובב

א המסובב לא יהיה לו כח יותר מעברו

פי' כי אין המסובב אלא מה שנוצר מן הסבה

והסבה אינה יכולה להוליד מה שאין בה א"כ א"כ

שיהיה במסובב מה שלא ימצא בסבה

ב כמהות הסבה כך מהות המסובב

פי' זה לא יובן אלא בסבות הטבעיות עיקריות

ומינוקדות ובמסובב שיוכל לקבל מהות סבה

1 Effectum 2 Destinatum
3 Formatum 4 Materialium

למדתה וכלית מדרמה ²

ה המתדמה הוא שכל חלק ממנו מדרמה לכל בשם ובטבע למה האש

הכלית מדרמה הוא שאין כל חלק ממנו מדרמה אל הכל בשם

ובטבע ד"מ האדם או הבית שאין כל חלק נק' אדם או בית

ו הכל המקרי' שאינו כל עצמי אלא בדרך מקרה

ד"מ הנושא העחלק בנשאיו

כללי הכל

א יש הפרש בין הכל לחלקיו ואפילו לבולם ביחד

בהיותם חלקים

פי' כי בהיות החלקים מתחברים יחד ועושים

כל מקומר מכולם נעשה מזה מציאות שאינו

נמשג כלל אפילו כשהיו כולם יחד אך בראי

מתחברים ד"מ בדף לח ע"ב

ב הכל לנפי חלקיו הוא יותר שלם והחלקים לנפי

הכל יותר חסרים

ג כשיזג הכל ינמחו החלקים בהכרח אך בשלול הכל

1 Homogeneous 2 Heterogeneous

הכל לא הנכרח שלילת החלקים

החלק הוא מה שממנו יבנה הכל בקדמת שנים או יותר וקילוקין
בכילוקי הכל

כללי החלק

א כל חלק לנצי הכל הוא חסר

ב לא כל מה שיש לכל יש לכל חלק

ג מה שיש לחלק מעד עצמו יש לכל מעד אחר החלק שבו

פרק יא

א הגזרה היא פי' המלה ומקורה

ב גזרות המלות נקחות מן הסבות מן המסובבים מן הנושאים
ומן המתחברים ומן ההפכים ד"מ ברוך אן ע"ב

ג נגזר הוא הנבנה לפי הגזרה

כללי הגזרה

א לא כל המלות יבוקש להם גזרה

פי' כי יש מלות ראשונות פי' שאינן נגזרות ממנה

אחרת ד"מ אש מים אום

א הדבר שבעבורו אחר מה שהוא כל שכן שהוא

עצמו יהיה כן ד"מ ברוך לק

פרק ח

א הנושא הוא הדבר שיתחבר אליו מה ויתחבר לנושא ועסק

הנושא הוא שיקבל בו או עליו מה ד"מ האש נושא לחום שבו

העסק הוא שעליו יעסקו איזה עוסק ד"מ המרחיק עסק לרחוק

ב הנושא יתחבר למנוקלט ומנוקלט

המנוקלט הוא שיתחבר לו מתחבר בלי שום נכונ ורעיו ד"מ לאו

המנוקלט שיתחבר לו המתחבר לפי ענין א' או הבקנה א' ד"מ שם

ג עור מתחבר הנושא למנוקד או בלתי מנוקד

המנוקד הוא שמתחבר למקרהו שלא ימצאו זה בלא זה ד"מ שם ע"ב

הבלתי מנוקד הוא שאינו מנוקד עם מקרהו אלא ימצא המקרה

ההוא גם בזולתו ד"מ שם ין אן ע"ב

פרק ט

א הכותלב הוא מה שמתחבר אל נושא ומתחבר לתוכו ועסק

ב התוכי הוא שמתחבר בתוך נושא ולא יוכל להיות בלתי ומתחבר

למנוקד

1 Recipiens 2 Occupans 3 Absolu-
tum 4 Limitatum 5 Proprium
6 Commune 7 Inlerens 8 Ad...

יהיה למדה הנדרה דהיינו שלא יאמר פתוק מעמה שהיא ולא

יורכ מעמה שהיא ל"ט בדף טו

ה מיני הדר ב' שלם ובלתי שלם

השלם הוא הנבנה מסונן והנדל הכלי שלם

הוא שמבאר הנדרה מנר מה שאינו עיקר בו

כנען המסובב הקלקים הקברה וכיוצא למ"ט

כללי הדר

א למה שיקונים או ישולל הנדרה יקונים או ישולל

הנדרה וכן להפך למ"ד

ב מה ששייך אולם שייך בדר שייך אולם שייך בנדר ^{למ"ט}

ו חילוק הוא באר את הכל והבחינו בחלקיו ויתחלק לעיקרי

ובלתי עיקרי

ז העיקרי הוא החלק הכל בחלקים עיקרים והבלתי עיקרי

לחלקים בלתי עיקרים והיינו הכלוחלק מצד עצמם ובתקרה הנל

ח חיובי החילוק העיקרי ב' א' שלא יפחת ולא יוסיפו החלקים על

המתחלק ב' שיהיו החלקים מרדמים עם הכל ובלתי מרדמים

צניחה פ' אדם ובהמה הם חלקי התרגיש בלתי מתחמים אך אדם

ד הבנין הוא מה שבנת המלה על יסוד עענה הראשון

ד"מ שם דבר שם הקוחר ומקור כולם נבנים על

יסוד הפועל דהיינו בדף לק עב

ה המלות הנבנות מהחלקות לדב'קות ומנוקלות

ו הדב'קות הם שמעורר על צורה א' צנושא והיינו הקוחר

ד"מ חכס נבון וכיוצא והמוקלטו בדף לק עב

כללי הבנין

א כשיונקו א' מדרכי הבנין יונקו האחרים

ב מה ששייך לא' מדרכי הבנין שייך לכולם

ד"מ אס החסר נחמד החסיד יהיה נחמד

פרק יב

א גדר הוא ציחור שלם של הדבר הנדר

ב בגדר יש להבחין החלקים החיוני³ והמנין

ג חלקי הדר ב' סון והנדל בסון משתנה הדרה לזולתו

ד והנדל נבחן מכל זולתו ד"מ בדף לט

ד חיובי הדר ב' הא' שמלות² קהיינה ראוייה ומבארות הב' שהדר

יהיה

1 Concreta 2 Abstracta 3 Proprietates

ובח זינס בלתי תתלוש כ האדם הוא בח נכ :

כללי החילוק

א החילוק צריך שיהיה לחלקים קרובים
פי' שלא תחלק הסוג לאישים שיש כמה מינים בין
הסוג וביניהם אלא למינים שבאים מיד אחריו
בהדרגה
ב החילוק ראוי שיהיה למעט החלקים כל מה
שאפשר

ט הנחלק הבקורות בהבנת החילוק
כללי הנחלק

א מה שגדלה לחלק צריך שיוסר ממוגן החילה כל
הספיקות ושינופי הלשון
ב מה שנחלק בהוץ מוכרח שיש לו חלקים

פרק יג

א הנערכים מקדמים או בסוף או במעין או במקרים בסוף
מקדמים המינים במעין האישים במקרים מי שיש להם מהות
א

א' או כמות א' ומקלקים לשוים ודומים

ב השוים הם שמשקלים בכמות איכותם

ד"מ אם נאמר כ"ב נאהב החסד כמו המשפט
הכונה בזה שכל כך טעם יש בחסד שיהיה
נאהב כמו שיש במשפט ונמצאו החסד
והמשפט שנים בכמות איכות זה שבהם
דהיינו היות נאהב

כללי השוים

א מה שנופל בא'מן השוים נופל בחבירו
פי' זה צריך שיוצן כמה שנופל בא' מהם מזה
הבנה שיש בו שבה הוא מוקדמה לחבירו ד"מ
המשפט נחלק להיותו נאהב יצו עליו השלמים
וזה כי צווי השלמים עליו קלוי בהיותו נאהב
אמנם אם נאמר לחסד צריך הך לבד לא
קצור מפני זה שלמשפט צריך כי אין זה קלוי
במה שהם שנים שהוא היות נאהב אלא כמה שיש

לחסד

Paria 2 Similia

באיזה הדבר ויתרמו אח"כ באיזה דמיון דמ דף טל
ב מה שנופל בח' מן הדומים בבחי' מה
שמדמה נופל גם בקבירו דמ ד' טל עב

פרק יד

- א הבלתי שנים הם אינם שמה שיש בח' אינו בקבירו
ונחלקים למשונים² והפכיים
- ב המשונים הם המרפרשים ח' מקבירו בלא התנגדות
קוק ונחלקים לנערכים³ ונחלקיים⁴
- ג הנערכים הם שיש הפרש בערכם זה לזה ונחלקים
לחלוקים ומוכדלים⁶
- ד החלוקים הם שחלוקים בכמות איכורם והם יתרים
או פחורים⁷

כללי היתרים

- א מי שיפול בן הידר יפול בן הפחור ומ' טל עב
- ב מה שלא יפול בידר לא יפול בפחור בשמירת
הירח

*1 Diversa 2 Opposita 3 Compa-
rata 4 Absoluta 5 Imparia
6 Dissimilia 7 Majora 8 Minora*

- ב מה ששייך בו ח' מן השנים גם קבירו יהיה
שייך בו דמ דף טל
- ג ב' שמעדים אל שליש משנים ביניהם
הדומים הם או דומים באיכות או בפעולה והפעל
הדמיון הוא פשוט או מורכב הפשוט בין ב' המורכב בין ד'
דמ' הפשוט האדם והעשב דומים בחולשה
וקין כאן אלא ב' נושאים המורכב אשר בעתו
כחובל באנתו והיינו לענן ההסקפה
וההנהגה וקין הדמיון משתלם אלא בארבע
נושאים שר וחובל עם ואלעה
כללי הדומים

א כל ב' דומים צריך שיהיו גם כן בלתי
דומים

פי' כי הדמיון אינו היותם ח' אלא היותם
ב' שיהיה דמיון ביניהם א"כ מוכרח שיכלו
באיזה

המוכדלים הם הנערכים המפרשים זה מזה באיכות
או בפעולה והפעל

ד"מ אס נאמר מזרים אינה כשכס האדם אינו
כחומה

כללי המוכדלים

א מה שנפל בא' מהם אינו נופל בקבירו בבקיעה
מה שהוא מוכדל ממנו

המוחלטים הם מהי שנשלח מן איזה נושא פרט בלשון
ד"מ איזה אדם אינו לבן

פרק טו

א ההפכיים הם שמפרשים זה מזה בהתנדבות חזק שא"א
ליקדם

ד"מ שחרוק ולובן

ב מזה שיש להבחין בהפכיים הוא הסנולה והמעין

ג סגולת ההפכיים שלא ימצאו בנושא א' בבחי' א' בחלק א'
בזמן א'

Proprietates

פי' אס נאמר ד"מ בקדושי לא יאמין נזיר מזה
כ"ג בבב אדם ופה נאמר הירחם שבין לבני אדם בין
לקדושים תה שנקיים יהיה חסרון האמנה

כללי הפחוק

א מע' שלא יפול בו פחוק לא יפול בו יתר

ב מה שמחויב בפחוק כל שכן ביהר

ה עור גריד להבחין בין היוק הדבר פחוק או יתר ובין יוקר
אפשרי או לא כ"כ אפשרי

פי' אס נאמר יתר הוא המציא דבר חדש שלא
ידעוהו הראשונים מבאר יפה מה שידעוהו
הראשונים נמצא שהחידוש יתר והביאור פחוק
אך לא הנזיר מזה שהחידוש יתר אפשרי לפי שהוא
יתר והביאור לא כ"כ לפי שכל פחוק בעצמו
הוא יתר אפשרי והחידוש שהוא יתר בעצמו
אינו כל כך אפשרי

האדם ממציא מלאכות נכבד לנצור מזה א"כ הב"ח אינו ממציא

כי זה דבר הלוי באכל שהוא הברלו של האדם

7 מנין הפכיים ה' נקיים מעדירים או שוללים נבדלים
מקדמים מעטרפים

ה הנגדיים הם שא' מקיים נא' שולל

ד"מ הולך לא הולך

וצריך שדע שתוכל השליטה להיות מבוארת או
נעלמת שאע"פ שמלת השליטה לא נראית נכללת היא
בהבנה ד"מ אדם בלתי מדבר שהוא כאלו האמר

מדבר בלתי מדבר או אדם ולא אדם ^{למה נחמק}

כללי הנקיים

א הנקיים אין להם אמצע

פ"כ אין בין שליטה לקיום אמצע

ב בהעק א' מן הנגדים בהכרח ישולל הב'

ג הנשוא של המאמר הנגדי לא יכפן עם נושא
לעולם

ד"מ

¹ Contradictoria ² Privativa
³ Disparata ⁴ Contraria ⁵ Re
lativa

פ"כ בחסרון א' מאלה הקנאים יוכלו לתבוא

ד"מ יוכל אדם להיות לבן לגדי פי שהוא שקור ממנו

ולהיות שקור לנצי מן שלכן ממנו וזהו בעצמות

שונות יעור יוכל האדם להיות שקור ד"מ בעורו ולכן

בשינוי וזהו בחלקים שונים יעור יוכל להיות שקור

בזמן א' ולכן בזמן אחר וזהו בזמנים שונים

כללי הפכיים

א במה שיקדים א' מן הפכיים ישולל קבירו

ב במה שישולל א' מן הפכיים אינו מוכרח שיקדים

קבירו אם לא יהיו הפכיים בלתי מקבצים

ד"מ אם נאמר זה הדף אינו לבן לא יחויב היותו

שקור כי יכול להיות ירוק אך אם נאמר עכשיו

אינו יום מוכרח שיהיה לילה כי אין אמצע ביניהם

ג ההלכות צריך שיבאן לפי ההכרח לא לפי השיתוף

ד"מ אם נאמר האדם מרוש לא נוצר א"כ הב"ח אינו

מרוש כי ההרוש משותף למה ולזה אך אם נאמר

האדם

מין א'

ט המתנגדים הם שכל יחידים או בפעולתם מתנגדים זה לזה

ד"מ החוס והקור הקס והקר

י המתנגדים מהחלקים למתנגדים ולא מתנגדים המתנגדים

שאביניהם אמצעי הלא מתנגדים שאין ביניהם אמצעי

ד"מ החוס והקור יש ביניהם הפועל אך היוס

ולילה אין ביניהם אמצעי

כללי המתנגדים

א חס מתנגד א' ינח לנמר יבטל את חבירו

לומר

ד"מ חס החוס ינח לומר יבטל הקור לומר

ב המתנגדים שניהם מקיימים ולא שוללים

פ' כי חס האמר לא חס אינו מתנגד ללא קר

שכבר יכול להיות לא חס ולא קר אך חס יקר

א"א להיות

ג המתנגדים סבוכים ומסבוכים סגולותיהם

ונשאים

Mediata 2 Immediata

ד"מ יהיה המאמר חרם יאמלא אדם חרם ולא

אדם אלא להם להחזיק בשום פעם

ו המעדרים הם המורים על קנין והעדרו ויחלקו לנמורים

זבלת נמורים הנמורים וכו' כדף טל ע"פ

ז הבלתי נמורים הם שמעדרים פועל הקנין אך הכן נשאר

בנשא

ד"מ השנה מעדרת הקנינה בפועל אך הכן

נשאר בפועל שיעור

כללי ההעדר

הקנין טוב מן ההעדר

ב הקנין וההעדר סובבים על נשא א'

ג מי שאיך בו הקנין איך בו ההעדר ומי שאין

הקנין איך בו אין ההעדר איך בו

ד"מ חס שאיך בו הראייה איך בו העוררין

הכורל שאין איך בו הראיה אין איך בו עוררין

ז כשיונק א' מהם יסולל קבירו בהכרח

ח תנבחים הם המינים החלוקים שחוקי סוף א' או אישים רחוק

מין

Totalis 2 Partialis

המיוזק שא' מעיד עליו
כללי העדות

א כער כך כק העדות
ב' כערך העד וחסיבותו כך כק העדות
אלו לשאמנן זה

פרק י"ז

א המאמר הוא חיבור דברים יקנים בו דבר בדבר או
ישולל דבר מדבר

ב' מ' הלחס הוא לבן קיים הלובן בלחס
הלחס אינו שחור שלל השחור ממנו

ג המאמר יחלק לפשוט ומורכב

ד הפשוט הוא המאמר שיקיים או ישולל דבר מה יד' הבחון
יש להבחין בו והם החלקים הקשר המין והמקרים

ה חלקי המאמרים נושא ונשא

ו הנושא הוא שיקנים בו הדבר המקנים או ישלל המשולל

ז הנשוא הוא אשר יקנים או ישלל בנושא

ל"מ

*1 Simplex 2 Composita 3 Nexus
4 Affectiones 5 Subjectum
6 Predicatum*

ונשאים כולם מהנבדלים

א המצטרפים הם המתחמים שא"ל לא' להיוך בלא חבירו
והם הפכיים זה לזה

ב' מ' האב הפך הבן והבן הפך האב
כללי המצטרפים

א ידעה המצטרפים א' כי אין א' בלא חבירו

ב המצטרפים בבק' המצטרפים הם כמו סבה
זה לזה

ג בהעדר א' יעדר חבירו

ד במה שיקנים הא' ישולל חבירו

פרק י"ח

א עדות ומועד הוא קיום ¹דבר אחוז ממנו ויחלק לארבע
וקטע

ב האלקי שדברי האל יכרך מקיימים אותו

ג האנושי שאדם מקיימן ויחלק למרובה ומיוחד

המרובה שהרבה מעידים עליו

המיוחד

1 Commune 2 Proprium

ל"מ הלכס הוא לבן לחס נוסח לבן נשוא
הקשר הוא מה שיקשר הנשוא בנושא ויוכל להיות מפורש
ויוכל להיות נעלם

המפורש שהיה מלה הוא אומה שורה עליה
בין הנשוא והנשוא והנעלם שהיה הנשוא טועל
משל המפורש הלכס הוא לבן משל הנעלם
ראובן אכל יובן בן ראובן טעל פעולה האכלה
הבין בן יובן המאמר לפי הכמורה ולפי האיכות לפי הכמורה
יהיו בן ג' מינים והם כלל⁴ חלקי⁴ ואשיי⁴

הכללי הוא שנושאן כולל כל שמענינו ויאמר הנשוא בכלם
ל"מ כל ב"ק מרגיש הנשוא כולל כל מי שיש בו
ענין הקינה ויאמר הנשוא שהוא מרגיש בכלם
החלקי הוא שנושאן כולל קנה ממה שמענינו שבהם יאמר
הנשוא

ל"מ קנה ב"ק מדברים

יא האישי שנושאן איש

ל"מ
1 Expressus 2 Implicitus 3 Uni-
versalis 4 Particularis 5 Singu-
laris

ל"מ ירושלים היא עיר יפה

ב לפי האיכות יהיו מיני המאמר ב' מחייב או שולל המוקייב
הוא שיקייב הנשוא לנושא השולל ישללהו מענינו
ג כלל המאמרים מתחלק לב' מינים קרמי³ ורנאי⁴
ד סתמי הוא שיקייב או ישלול כל שום רנאי רנאי⁴ שיהיה
רנאי עם הקיוב או השלילה ויתחלק לראשון ושני⁶
ו התנאי הראשון הוא שיהיה בו ח' מדר' והם הכרח מענינה⁸
אפשרות שיקול

ל"מ הכרח האש מוכרח שישרוף מענינה
החלק נמנע שיהיה ככל אפשרות האדם
אפשר שיקיה הרבה שיקול האדם שקור
לשיש או לא ישב

ו התנאי הב' יתחלק לנ' מינים והם רנאי¹² ממעט רנאי¹³
מוציא רנאי¹² מעוביל

מעמעט הוא שממעט מהנשוא או הנשוא כל
זולתם ונעשה במלה בלבד או לבדו וכיוצא
בהם מוציא הוא שמוציא חן הנשוא או מן הנשוא
מהזק במלה חוץ וכיוצא בו מעוביל הוא שמעוביל

הנשוא
1 Affirmans 2 Negans 3 Pura
4 Modalis 5 Primaria 6 Secundaria

והנשוא במקום הנשוא ויהיה המאמר אמיתי
יש בו ג' מינים פשוט מקרי והפכי

ב הפשוט הוא חילוף הנשוא ונשמר הכמות והאיכות

פ' שנשאר מקי"ב אם היה מקי"ב או שולל אם היה
שולל וכן בכמות

ד"מ כל אדם הוא ב"ק מדבר כל ב"ק מדבר
הוא אדם ד"מ ל' מל ע"ב

ג מקרי שישמור האיכות ולא הכמות

ד"מ כל מדבר הוא קי איזה קי הוא מדבר כי
הראשון מאמר כללי והב' חלקי

ד הפכי שישמור הכמות ולא האיכות

ד"מ כל מדבר הוא ב"ק כל שאינו ב"ק אינו מדבר
כללי החילוף

א חילוף הכללי המקי"ב חלקי מקי"ב וכלל שולל

ב חילוף החלקי המקי"ב חלקי מקי"ב

ג חילוף הכללי השולל כללי שולל

ד החלקי שולל אין חילוף מוכרח לו

ד"מ כל אדם קי איזה קי אדם כל שאינו זיכר אדם
איזה

*Restrictiva Conversio² Oppo-
siti³ Per Contrapositione*

הנשוא בנושא באיזה בקינה ונעשה במלך כל
או בערך או לנכד וכיוצא

משל הממעט האדם לבדו מדבר מולין כל
שדקה טובה חוץ מדברי רובה

משל המעביל האדם הוא שכל בער
המלאכים

ז המאמר יוכל להיות אמיתי או כוזב

האמיתי הוא שינד הדבר כמעט שהוא כוזב
שינד כמעט שאינו ובשניהם יוכל להיות מוכרח
או אפשרי מדוקדק או לא מדוקדק

ח המוכרח הוא שיהיה אמר שא"ל להיות סוג או כוזב שא"ל
להיות אמר ד"מ דף טל עב

ט אפשרי שהוא אמר ויכול להיות שקר או להפך האדם אם

כ מדוקדק מאמר שיורה במלוכה כפי הוודאם בדקדוק ולא
מדוקדק הוא שיורה במלוכה שלא כפי הוודאם בדקדוק דמ"א

פרק יח

א שיעוי המאמר ב' הא' חילוף והא' ענין²

חילוף המאמר הוא שום הנשוא במקום הנשוא

והנשוא
Recere⁸ Impossible Possible

Contingens¹⁰ Exclusiva¹² Exep¹³

משל הראשון כל אדם לבן איזה אדם אינו לבן
השני ראובן לבן ראובן אינו לבן
כלל הנער הנמור

א ב' נרדיים נמורים א"ל להיות לא שניהם שקר
ולא שניהם אמר

הבלתי נמור הוא נער בין ב' כללים

ד"מ כל אדם הוא נדיק שום אדם אינו נדיק
כלל הבלתי נמור

א שני נרדיים בלתי נמורים א"ל להיות אמר
ויכולים להיות שקר

פרק י"ט

א המאמר המורכב הוא שענינו מורכב ויחלק לה' מינים
הנ"ל: ¹מקבר ²מחלק ³מבדיל ⁴מקיים

ב חלקי הנ"ל ב' קודם ונמשך

הקודם הוא החלק ששם הנ"ל:

והב' הוא הנמשך ל"מ ל"מ

¹ Conditionalis ² Copulativa ³ Disjunctiva
⁴ Discretiva ⁵ Relativa

איזה אדם קי איזה קי אדם

אין שום אדם לבן אין שום אדם

איזה אדם אינו קבם אין חילופו מוכרח לא ההפכי

ה הנגוד הוא מאמר נרדיי למאמר

פ' שהא' יקיים והא' ישלול דבר א' בנושא א'

ו הבחנות הנער ב' הרגלים והמין

ז תנאי הנער ג'

א' המאמרים הנרדיים צריך שיהיה נושא שניהם
ונשואיהם אחד ל"מ ל"מ נ"ב

ב' צריך שיובנו בנושא א' בבחינה א' במקום א'
בזמן א' ל"מ א"ס

ג' הנרדיים צריך שיובנו בהצגה מאוניה בל'
שום שיתוף ג"מ ל"מ

ד מיני הנרדיים ב' והם נער נמור ובלתי נמור האדם ל"מ
הנמור הוא שבהכרח א' מהם שקר וא' מהם

אמת ומחלק לב' ראשון ושני

ה הראשון הוא נער בין כלל ופרטי א' מקייב וא' שולל הב'
בין שני א"ס

משל
¹ Conditiones ² Contradictoria
³ Contraria ⁴ Principalis ⁵ Minus
Principalis

א שכל הקיום או השלילה יהיה רלוני ברעאיי. למד' מ

ב שיהיה חמה ולא מנר הקלקים בפ"ע אלא מנר-

קשרם הרעאיי. למד' מ

ג המחובר הוא שיתקשרו חלקיו בקשרים אלה במעלה בן בעוד

אז לא בלבד אלא אף. למד' מ

ה קיום ושלילה המתקשר רלוני בקשר אך החמה בכל חלק מן

הקלקים גם כן. ^{פ' ל' מ' ע"ב}

ו המחלק קשרו מלבד או. ואמרה וכו' ל' מ' ע"ב

ז המבדיל הוא שמבדיל ענינו וקשרו לא אלא אע"פ למד' מ

ח המיחס שיתחמו חלקיו זה לזה וקשרו כמנו כן. וכונן למד' מ

פרק כ

א הדיקש הוא הרכבה שתי הקדמות מאונמות והוליד מהם

תולדה אמיתית

פ' הדיקש הוא הפעולה ה' שהשכל פועל והוא

הקצוץ דבר מרעך דבר והיינו שמרעך מושכל

שכבר

שכבר נרחמנה ונודע יוליד ויחדש אחר נמשך

בהכרח מן הרצון והנה שורש ההיקש הוא ידעת

מה שרמז הנושא אשר ידעת נשואו שיהיה חליו

בערך המין עם סונו או יחיד שיתקשר בסוף שלנושאך

כ' וכן שיוכלל רמז נושאך הנה רמז בהכרח

שיפול בו הנשוא שנפל בנושאך ואם יתנוחח

הנהימה שנפול בסוף יפול בכל מין מעמנו וכן נשוא פ' ד' מ' ע"ב

ל' מ' ידעת שכל אדם הוא ב"ק כשרדע שראובן

נכלל באד' כמין רמז סונו ידע שבהכרח נס

ראובן יהיה ב"ק ומהסוד שעליו נבנים כר

ההיקשים למעט יאלהיקשים דרכים רבים וכלם

שנים אל הדרך הזה כשרצונו עליהם

ד' מ' אם רחמנה שום אדם אינו שור

איזה ב"ק הוא אדם

א"כ איזה ב"ק אינו שור

או אם רחמנה

כל

כל מדבר אדם שום אכן אינו אדם

א"כ שום מדבר אינו אכן

או האמר

כל מדבר יזף שום מדבר אינו אכן

א"כ איזה יזף אינו אכן

הנך רואה שכלם ישובו לדרכ שאמרתי

כי כשרדע ששום אכן אינו אדם בהכרח ששום

אדם אינו אכן ואז האמר

כל מדבר אדם נמצא שאינו אכן

וכן כל מיני היקשים יבוארו בכל

חלקיהם או לא יבוארו או יסודרו

באיזה סדר שיהיה הנה הם שנים

לדרך הזה וזה כל כפי הולדתם

ב כונו היקשים ד' היקש השלם הבלתי שלם ³ הרגלי ⁴ והמקלק

ג היקש השלם הוא אשר יבואו בו ב' הקדמות המולידות וההולדה שלהם

ד"מ

Perfectus Imperfectus
Conditionalis Disjunctivus

ד"מ כל אדם קי ראובן אדם א"כ הוא ב"ק

ד ההבחנות שיש להצמין בהיקש השלם ¹ הנודע המצבוקש

והמשנה וקראוס הקדמה ² וזולה ³ קטנה ³ והולדה

ה הנודע היא ההקדמה אשר ידער נושאה ונשואה המצבוקש

היא הנושא אשר ידערו והבקש לדעת נושא לו והמשנה היא

ההקדמה שבה קשורה הנושא המצבוקש לנושא הנודע לדון בו

ע"י זה הנשוא הנודע

ד"מ כל אדם ב"ק הוא הנודע שידעת נושאו

והוא אדם ונשואו והוא ב"ק ראובן הוא ב"ק זהו

המצבוקש שידעת נושאו והוא ראובן ובקשך

לדעת נושאו אדם הוא ב"ק וראובן הוא אדם

הוא המשנה שמשנה נושאך והוא ראובן אל הנושא

הנודע והוא אדם

ו הבלתי שלם הוא שידעלמו בו א' מן ההקדמות המולידות

ויבנה מצב' לבד ויהחלק לפשוט ומורכב

ז הפשוט הוא שיש לו ב' חלקים לבד הא' נקרא קודם והב'

נמשך

ד"מ החכמות מיקרות א"כ האדם א"כ ראינו

שחמדה

Major Minor Consequentia

שקדמונה

או מה שמיקר אה האדם ראוי שיחמד א"כ
החכמה ראוי שקדמונה ובראה שהמשל
הראשון נעלמה בו ההקדמה הראשונה
ובב' השטה

המורכב יחלק לב' הא' הוא שהקודם שלו מורכב
מנושאים רבים ונשוא א' ויש מי שקראוהו קילוס
ל"מ יין ארץ צרפת ארץ איטליה ארץ אשכנז
ארץ ספרד ארץ יוון וכו' מקומם א"כ כל יין
מקומם

המורכב ה"ב' הוא שהקודם שלו מורכב מנושאים
ונשואים רבים מקלפים זה אחר זה בהדרגה ששוא הא'
נעשה נושא בב'

ל"מ כל אדם ב"ק כל ב"ק מרנש כל מרנש
עק ח' כל עק ח' מורכב א"כ כל אדם מורכב
ההיקש הרגיל הוא שהולך מנוחה ברגלי שרגל
הראשונה

ל"מ אס האדם ב"ק הוא מרנש אך האדם
ודאי

Inductio Sorites

ודאי שהנח ב"ק א"כ הוא מרנש

א' ההקיש המחלק שהקדמתו הראשונה מחולקת במלך או
יונק א' מען החלקים ויזכר הב'

ל"מ עכשיו הוא יום או לילה

אמנם יום אינו

א"כ הוא לילה

או עכשיו הוא יום או לילה

אמנם יום הוא

א"כ אינו לילה

פרק כא

א' עוד הנה ביארנו ההקשים עלמם ערה נבאר ההשרמש
מהם

ב' ההיקש ישמש לב' דברים הא' לחזק מסכל הב' להעמיד
עזרה ולקמרה

פ"א כי הנה בשנינו אל שכלך שר' ההקדמוני
הראשונה מאליו ירבוין שכלך ויקש ויליד
הקולדה ואז ינא לך מושכל חדש

ל"מ כשראית שעבר לפעך על א' הנה מיד
יקבר

Dilemma

ד"מ היה המאמר שהעולם מחודש
 ולהראות אמרתו נאמר אלו היה
 קדמון יצא ההיקש בדרך זה
 כל מה שהוא קדמון א"ל לו
 להשתנות העולם הוא קדמון
 א"כ העולם אינו משתנה והרי
 התולדה הזאת מטורסמת הכוזב
 כי אנחנו רואים שהעולם משתנה
 א"כ מוכרח שמאמר העולם קדמון
 יהיה שקר ושהוא מקודש אמר

פרק כב

עד הנה ביארנו הרבה ההיקש ערה נבאר סתירתו
 יסתר ההיקש או לחלוטין או בבחי' מה
 לחלוטין תהיה הסתירה או בתולדה או באיזה הקדמה
 התולדה הסתר מעד כל ההיקש או מעד מקנתו
 הסתר התולדה מעד כל ההיקש אס סדר ההיקש אינו כהוון

פ"א

יכבד לך שבער שם ונק א"כ היקש
 ונאמר אין כל אלא במקום שיש ונק כאן עני
 לא"כ כאן עבר ונק וכיוצא בזה זהו השימוש
 הראשון של ההיקש אך השימוש הב' כשרוצה
 לאמר מאמר שנאמר אז השתמש מן ההיקש
 ד"מ היה המאמר שראוי שיהיה עיקר
 השתדלותו של האדם על התורה כשתרצה
 לאמרו השתמש מהיקש כזה
 עיקר השתדלותו של האדם ראוי שיהיה למה
 שהוא היוצר טוב לו התורה היא מה שהוא
 היוצר טוב לאדם א"כ עיקר השתדלותו של
 האדם ראוי שיהיה על התורה

האמתת הנורה יהיה או ע"י היקש ישר או ע"י היקש
 החילוף היקש הישר הוא היקש שמהקדמותיו תולד תולדה
 שנבקש לאמרה
 היקש החילוף הוא היקש על חילוף הנורה שנבקש לאמרה
 שמהקדמותיו תולד תולדה מטורסמת הכוזב ואז נשפוט
 היקר ערכנו אמירתו

ד"מ

ד"מ שקדמה — מקרב הווא או כסף או
זהב הכרזל הווא מקרב א"כ הכרזל הווא או
כסף או זהב הנה הנשוא של ההקדמה
ראשונה אינו מוכרח כי יכול להיזק מקרב
ולא יהיה לא כסף ולא זהב

סתרת ההקדמה קהיה אם קהיה ההקדמה כוזבת
דהיינו אם יחייב בנושא א' נשוא שראוי לישלל מענו או
ישלל מה שראוי לחייב לפי כלל הנשואים ההצוננים
שנבארו למעלה

סתירת בבא"א הווא אם יאמר בהקדמה דרך כלל
מה שאע"פ אלא בערך ובבא"גה א' שאז נודה אורה בבא"א
א' ונבא"ש אורה בבא"א אחרת וזה יהיה בנושא או בנושא
ד"מ כל אדם מוליד זה הילד אדם

א"כ הווא מוליד

נסקנה ההקדמה הא' במקנה ונאמר כל
אדם גדול ובלתי עקר מוליד אך לא כל אדם
בהק"ט

כ"א שלא יהיה יחס להקדמות עם התולדה או
זו עם זו

ד"מ שיוזכר בתולדה מה שלא באיבודע או
במשהו שיקן בנושא המצוקש נשוא שאינו
מנושא הנודע או שיקן נשוא הנודע לנושא
שאינו נכנס תחת נושא הנודע

ד"מ שקדמה יכל אדם ב"ק ראובן אדם
א"כ אינו ב"ק

או אם כן הווא מוליד

או א"כ שמטון הווא ב"ק

או שקדמה כל אדם מדבר זה העוף מדבר
א"כ הווא אדם

הנה קסרה התולדה מעד כל ההיקש כי אין
הנשוא של ההקדמה אדם אלא מדבר

תסתר התולדה מעד מקנה ההיקש אם נשוא א' מן
ההקדמות אינו מוכרח

ד"מ

בהקלט א"כ אינו בהכרח שזה הילד יהיה
 מוליד וזה הקילוק בנושא
 או שכתמר האדם מדבר
 האלם הוא איים
 א"כ האלם מדבר

כסדר ההקדמה במקרה האדם
 שאין לו מעכב לדבורו מדבר אך האדם
 שיש עיכוב לדבורו אינו מדבר

כל ההיקשים להיורש אמיתים צריך שיהיו מנוקים
 מן הטעויות והם ב' מינים הא' השיתוף הב' הערבוב
 השיתוף הוא שיתוף המלות בהוראתם של פעמים לפי
 הוראה א' יאור להם נשוא א' ולפי הוראה אחרת לא ואם
 בא' מן ההוראות הקדס והקילוק בהוראה האחרת ה"ז
 הטעאה

הערבוב הוא שלא יבאן הנשוא באיזה יחס הוא עם
 נושאו אס עצמי ואס מקרי אס בבק ואס בפועל וכיוצא
 כללו

כללו של דבר הקילוק צריכה שרדמה להקדמותיה
 דמיון עצמי ואס אינה רומה להם אלא במקרה
 ונבדלת מהם בעיקר אמרה הרי זה הטעאה
 ד"מ אס האמר האדם מדבר
 פ' השוקק הוא אדם א"כ
 פ' השוקק הוא מדבר הרי זה
 הטעאה כי האדם מדבר בבק
 אך לא במיד בפועל:

פרק כג

א ערה ביארנו ההיקש ערה נבאר הסדר והוקמה
 שכן נסדרים אלקי הלימוד כהונק לפי מדרגתם ויחלק
 לכלל הפרטי

פ' הסדר הוא דרך ישרה שהולך בה יצא אל הכלל
 על נכון כל נטיף ממנו

ב הסדר הכלל הוא סדר לימוד מן הלימודים אשר במקום מיוקלים
 ידריך את האדם לדיעה א' מן החכמות או מאסכור בהרהבונן
 הענינים הקודמים והיורב נודעים אל המאוקרים ויורב נעלמים
 פ' הקודמים ויורב נודעים הם הכללים ד"מ המונים
 יורב נודעים מהמינים וקודמים להם הפשוטים
 (מורכבים ולפי בלימוד המסודר צריך שיקדם לימוד
 הכללים אל לימוד הפרטים ואל הפשוטים אל המורכבים
 ד"מ בדקדוק הנה קחא צריך לדבר על האותיות א"כ
 על הקיבוץ והנקודות א"כ על אלקי הדיבור השמורה
 הפעלים

Methodus

הפעלים והמלות אלק על קיצורי המאמרים

א ערך ממשק לשכלי ומעשי שכל הוא כשיסודו
 חלקי אל מן הלימודים השכליים באופן שמידעה נוסף הלימוד הוא
 נלקח אל ידיעת סבוכיו ומתקן אל ההצקנות הסונות ומתקן אל המעיות
 למ' במקמת הטבע ברשלה יבאך וזר הגוף שהוא
 עסק הקומה ההיא אלק יבארו הסכנות הפעילות
 והקילות אלק יבארו המינים כלם דהיינו הפשוטים
 היסודות ברשלה אלק אל המורכבים לפי מדריגותיהם
 המועשיות הוא כשיסודו חלקי אל מן הלימודים המלאכהיים באופן זה
 שמידעה הרבליה נבא אל ידיעת האמצעיים המוגמרים להשיג
 למ' בהגיון יבארו רשלה הרבליה שהוא להצקין הנדרים
 לאמת אלק יבארו האמצעיים המועשיים למה דהיינו
 הקוארים ההגונים המאמרים וההיקשים והסדר
 ה' הפרטי הוא שידריך את האדם אל ידיעת איזה מושג כלל מן המושגות
 בפרט ויהי אלק להמצאה והבקנה
 ו' ההמצאה הוא המצאת הנדרות וההיקשים שנהבארו קודמיהם למעלה
 ז' המצאת הנדרות הוא הבחין בנושא מן הנושאים אל מן ההצקנות
 הכלל שנהבארו למעלה
 ח' כי כבר ביארנו למעלה איך הכלל הצקנות אלה הם כולל
 כל מה שיש אקיים או לשלול באי זה נושא שיהיה ומזה
 נבנות הערות שאינם אלא קיום או שלילת מה בנושא
 ואמנם הסדר שרשלים אמתות במקדירות הצקנות אלה
 באיזה נושא שיהיה כפי מה שיפלו בו מתקן הוא זה

Genetica Analytica

א' האם אם הוא מיוזק או מעוקף או מושאל וכיוצא משאר
 מיני האם ואולם זה ראוי שיובן דאזנה כדי שלא נקלף
 בנושא אנו נעסוק
 ב' הסוף ויבאן בזה רחוק למה סוף מהעשר סוגים הראשונים
 יבאן ב' לפי האצקות הסוף ישנו קודם כמבואר בכלל
 העשר סוגים אזכרנו
 ג' הסבות כלן
 ד' המסובבים היוצר הזומים
 ה' המהקברים המיוקדים המצוקפים הקודמים והנמצאים וכל
 השאר
 ו' הנדרה
 ז' הקילוק צלקים בעתם אם הנושא כל בענין
 ח' הקילוק בעתם אם הנושא סוף
 ט' הנערכים בכל אלקיהם
 י' המעצנים וההפכים בכל אלקיהם אפי' ידיעת מועלת הרבה
 לבירור ידיעת הנושא
 ק' המצאת ההיקשים הוא המצאת המופתים והאמת הנדרות או
 להבקשתן ומקורה הכלל הצקנות שביארנו
 פ' כי אין אום היקש בעולם שיראה אמת נצירה אל או
 שקרה שלא יולד מאל מן ההצקנות האלה דלמ' אם רהיה
 הנצירה שראוי לבבני את הרורה כבוד גדול הנה רובים
 אמת הנצירה בהיקש בזה כל מה שירחק אל הכודל
 יה' ראוי לכבדו כבוד גדול הרורה תפיחסת לביה חכ ראו
 לכבדו כבוד גדול הנה היקש זה נולד מהמתחברים שפי'

על צמקומו כי א' ממקברי הפרה הוא היוכה
 אלקי פי' מרחם (ב"ד וכו' הלן ככל ההקשר
 הכחנת הנזרה לאמרה או להכישא רהיה או על"ע או בויכוח
 על"ע הוא שנכחן נזירה א' אדנו על מרננד ע'
 ההבקות הנאורות פ' ע' ההבקות הבאזוכרט
 למעלה אמנם נוצח כל ההיקשים והנה בארבה
 לבחון נזירה א' הצטרך והבט קלה אב' אלקיה
 דהיינו הנשא והנשא ולהסיר מהם כל ספקות
 השירות עד שודעו לך לאמרה אלקי כמות הנזירה
 אם היא בלתי חלקית או אישית אלקי רבית א' מהות
 הנזירה דהיינו אם היא מקייבת או שוללת אם היא מוכרת
 או אפשרית אלקי רבנות אם היא אמיתית או בוזבת
 והיינו אם בלתי עם כוללם אשר הקדמנו בכ"א
 ההבקות או אם רבנד להם או אם קול מהם נהכח
 אם קול בהכרח רהיה אמיתית מוכרת אם רבנד
 רהיה בוזבת אם בלתי ולא תוכרח רהיה אפשרית
 בויכוח הוא באמרה שפי' נזירות שונות או הפכות ונעריך
 בעיה מלמה ע' היקשים שיעמדו לא' מהן או למכרה
 ויהיה ההשקלה למרנד ההיקשים המונעים ולהעמיד האמיתיים
 על אפקוים הנזירה האמיתית וזה יעשה או בויכוח מנומה או
 בויכוח נלפי
 הויכוח המנומה הוא א' לבדו יעשה פעולת הב' והיינו שצור
 נזירות באמת וא"כ קשה עליה בהיקשים כזיכוח א"כ
 סתור

ימנר הקיקשם ההם ויקיים נזירות ויראה חמרה
 הויכוח הנלפי הוא שיהיה בין צ' נופים אמש א' מניח וא' מקשה
 ויבטו בזה ד' הבקות א' הנשא צ' האופן ד' המניח
 ד' הבקות
 הנושא הוא הענין או נזירה שעליו יאלו ויקנו המקשה והמשב
 המשא ומתן הויכוח אין ראוי שיהיה אלא בענין שחמת
 בלתי מפורסמת כי במפורסמת אינו אלא מוזר וענין
 שידענו אפשרית כי דמנעו ההשנה המשא ומתן בטל
 ומזרר ובלתי ראוי וא"כ ענין שידענו מועלת לאיזה
 קבמה או מלאכה א"כ אינו אלא שיקה בטלה
 האופן הוא שיהיה המשא ומתן ברור על הטענות שיהיה בישוב
 וכבוד ובנקר על זהוה וכעס שיהיה בדרך קדרה והנזנית
 פ' כי אם לא יסודרו הקושיות והתירוצים בדרך הנזנית
 שצקנו הנשואים והנשואים הקיובים והשלולת ושאר כל
 קנא' המחמרים הנה לא יתפרסם הכוזב והמעות ולא
 יודע מקומו וימאט מן השכל על שיריש בו משאל בהיות
 כל הנזרים נבקים כדאנו שאין ילה מיד הבאת נאות
 אשר לא ימור חק הערך הראוי בנזירות ואולם אם
 ריבוי הדברים אפילו שיהיו הנזנים מייגע השכל ויאלה צם
 ולא יוכל להבחין אותם צדקדוק המצטרך בידינו
 משאם עליו ולא יעצור כן להבדיל ביניהם ולעמוד על
 פרטיהם הדקים ונמצא מקייב מה שראוי אע"פ א' הפך
 והוא לא ידע

בענה אינו הנינו יראה ומקשה מקום הטעור ויאמר לו אסדר
קושינו אם הקדמוניה או הולדה בלתי מוכרחות
יסדרם ואם הקושיא אמתית יונה על האמת וישנו
מהנחתו

כה התכלית יתחלק לעיקרי וטפל

כו העיקרי השנה האמת הטפל חידוד השכל

כז עקר עקר ביארנו ההמלאה ערה נבחר ההכנה והיא הבחין
חלקי המאמרים והעמידם על מדוינותיהם ההנחות
פ' כי הנה אחר שידענו מה נשאלו או נקיים בל' מן
הנושאים וההיקשים המוכיחים אמתית נערה מן
הנצירות מזה נבנה הדרושים וההנחות במליצה כראוי
ונמדר הדברים בהרחקות האשון ושאר הדרכים
ההלציים העשנים להמדיק הדרושים ואולם כשנרצה
לברר אמתת הדרושים נצטרך לנתחם ולהבדיל עניני
המליצה ודרכי הסיפור לברר והקוקים ההנחות לברר
מופשטים וערומים מכל אשר עניני הסיפור וההיקשי
על נוריתם וסדריהם ואז נוכל לשפוט אותם ולבחון
אותם והנה עשית הערוך הזה היא הקבוצה הזאת
שזכרנו לעולם סדר מעשה ההכנה הזאת הוא זה
תחלה הכל צריך שתקרא ותשנה ותשאל הדרוש או ההנחה
אשר תרצה לנתח ותרבונו בה היטב עד שתכיר ענינה
אם הוא א' או יורה אם הוא פשוט או מקוצר כי אם לא
תכיר כל זה על צוריו הנה תטה מדרך ההנחה ההיא
והדרוש

י' המתוכחים הם הא' המעט והוא עומד המשיב והב' המקשה לו
י"ז המניח צריך שיבאר עירבו היטב בדרך קצרה ולא יורה מראש ולא
יעור אקונו אלא מה שיזכרם לו על פי היקש אמיתי
יח נושא המקשה הוא כמה שקודם הקשות בעת הקשות ואחר
הקשות

יט קודם הקשות הוא האזין היטב להנמק המעט בכל מקרה להבין
אויבם כהונן איך יקדק בהם אם יש להנמק לא מהם אם
בדקיה ואם בסתירה

כ בדחיה הוא כשיעדר ההכרח ונעירנו על המעט אפילו אם לא
יכחשה

כא בסתירה הוא כהיות עירבו כוזבת מכח היקש חזק שיסבור אותה
כב בעת הקשות אסדר קושינו בדרך קצרה והנחות לפי מה שהיא אם
דקיה ואם סתירה

כג פ' כי לא בדקיה הסתירה כי הסתירה צריך שתהיה
בכח היקש חזק כמו ההנחה אך הדחיה כל זמן
שלא יהיה מופת מכריח אמתית הנצירה טבל אלא
לקבלה בדחיה אותה בדקיה לברר

כד אחריו הקשות האזין היטב אל המעט ששיב אל קושינו והודות על האמת
כז נושא המשיב הוא קודם השיבו ובעת השיבו קודם השיבו והאזין

היטב אל הקושיא ולהבחין ענינה אם באמת מתנוג הוא להנמקנו
אם לא אם בענה הנינו אם לא אם הקדמוניה והולדה מוכרחים אם לא
פ' כי אם לא ענינה מתנוג ממנו להנמקו אין סתירה
מונעת לו ולא יצטרך למרוק בה אלא אצל מעעטו אם

בענה

צ"א' אוקרא' חסר לאחר היצב' אמת' ית' : וכלל הלמוד הזה הוא הנקרא מלאכת
ההנחין :

הוא : לאחר פי' המושג 10 10

ענין לאחר היצב' הוא 11 11

בכלל המין לאחר היצב' חסר : ל"מ מסוף הב"ק יולד מין
הקדם במקור אלנו הכלל הדיבור ונקמה ב"ק מדבר :

לאחר היצב' מולקו : מועב 12 12

לאחר היצב' ודמיון : ל"מ סוף שר"ל כל וד"ל מזוזה 13 13

בכלל הסבה אחר היצב' בזמן : ל"מ זריחה השמש ואור היום 14 14

היום בזמן א' אמנם בהיות שמשאור אור היום ה"ל במציאות
זריחה השמש נקרא ל"ה קודמת ואור היום מלאוקר בטבע :

לאחר היצב' העבר : פי' ל"מ אש שקמם את הברזל אף אס
יכלה האש לא יסור החימום מהברזל אך לא יולד עוד ממנו
חימום אחר

לאחר היצב' אפי' עלו : ל"מ תקות הריון היא המעוררת ארת
הסוקר אמרוק בסוקר ר"ו

לאחר היצב' מסובבה : ל"מ הנחין אחוזה 15 15

בכלל הסבה היכלות' לאחר היצב' אר"ם : ל"מ אש
מאריכים בהפית' א' אש אר"ם וא' לנ"ב דעת הבנות

ש' אמינו לו זה עושה מענה רבה וזה אש אשמה רבה :

בסוף הפרק : ל"מ אש הספרים נקמדים בעבור הקבנה 16 16

הנזקקת בהם כ"ש אר"ה נקמדה הקבנה עומה :

אחר היצב' והנחין : ל"מ האש שמדקבר או הקום בהקאט : 17 17

והנרוש ההוא נעיה רבה ואחר שהכרת הענין או
הענינים אשר בהנה אז תבדיל הבחינה או המופתים
הנכללים בה ותבדיל בין היותר עיקריים לענין ובין
הזלתי עיקריים כ"כ ואם הענינים רבים תפריד כל
ענין לעצמו עם בחינתו ומופתיו שלא לערב ענין
בענין ולא הנחין ענין בהנחין זולתי אחר העמיד
המופתים אמקלקוהיהם על סדרם וזוהרם ורובין
המופתים המאמרים הענינים והמוסיפים ביאור
ומרחיבים הענין העיקרי ונמלאו כל הקאקים מוענים
לפניך שרוב להכונן בהם כראוי ולהכיר האמרת
לאמתו צ"ב :
ק"א ב"ע :

צב' יצ' אור' ב' (אחר היצ' זולתו: דמ' ער' האדם ב"מ מדבר ב"מ קול
שבו משתנה עם הזאת מדברים מדבר הוא ההבדל
שנבדל בו מהם:

ד' אחר היצ' שהוא: פ' שלא יכנס בו אולתו ולא יקטר
ממנו דמ' אם נבדל האדם ב"מ ההולך על ב' דלעו הנה
יכנסו בזה העופות או אם נבדל הנפש הדבר הדורה
והמשכיל הנה נשאר קלק' א' מן הנפש שלא נזכר בזה
שהוא הזכרון

ה' אחר היצ' וכיוצא: דמ' אם נבדל היין המשקה
המשכר או אם נבדל הרומח האילן אשר בו לולטים
וקריות ודמרים או אם נבדל הלהבה הדבר אשר העשן
קודם לו

שם א' בכלל הנזר (אחר היצ' להפך: דמ' צמ' שנאמר היותו
צ"ק מלצר נאמר היותו אדם:

שם ב' אחר היצ' צנור: דמ' מה שנאמר בב"מ מדבר
נאמר באדם

יג' ב' אחר היצ' בו: דמ' בלב דורג הטוב ינוק הקסד א"כ
נ"ס המשפט:

שם א' בכלל הדומים אחר היצ' ומיון: דמ' אם האמר אינם נומה
לעשב השדה לא מפני זה צנור א"כ נומק מן העפר כי אינו

נב' א' אור' ב' (אחר או הבקנה א': דמ' הכוש נושא ללובן לא בבק' בולו
אלא בבק' א' משלקין דהיינו הענים:

שם ג' אחר היצ' זה: דמ' הקוס והאש לא ימלאו זה בל זה
אחר היצ' בזולתו: דמ' הבק' והיות נראה כי כל ב"מ נראה
אך יש נראה שאינו בק' י:

שם ד' אחר היצ' בזולתו: דמ' ההרש' לב"מ:
אחר היצ' אונס: דמ' ההערה ממקום שימצא לאדם וימצא
נ"ס לב"מ נ"ס (דוממים):

שם ו' אחר היצ' אורו: דמ' הלבוש קונה על הנוף עם לידת משה
נמצא יחד מילוי הציב אורה הזמן מפניל הפעולה שנעשית
ביום פ' בשעה פ'

שם ז' אחר היצ' ונמשך: דמ' האביב קודם לקיץ והאסיף באחריו
שם ח' בסוף כלל המדקדק אור' א': דמ' הכיעה מיוקרת למין האדם
לא תביןם לאבנים:

שם ט' אחר היצ' צורה: פ' כל נמצא שהוא מורכב מקומד וצורה
צב"מ/היותו הרכב ב' אלה נקראו כל עצמי:

שם י' בכלל אור' א' אחר היצ' מרחבים: דמ' אם הפחד כל
איברי הבהמה זה אצל זה לא יקראו בהמה אלא קלק' בהמה:

שם יא' אחר היצ' ההפכים: דמ' אדם מן האדמה נק' מן מנוקה:

שם יב' בכלל הוצירה אור' א' אחר היצ' אחרת: דמ' אש מים למס:

שם יג' אחר היצ' הפועל: דהיינו זכרון זכור כלם מניע צנן על
היסוד שהוא זכר:

שם יד' אחר היצ' וכיוצא: והמוקלמות שמורוכ על ענין א' בלגד כל
שיזכר עמן נושאו דמ' חכמה רבונה:

צנים אינם נצבים כי יוצנו בב' זמנים קודם דפילתו ואחר
דפילתו וכן הזרעים צומחים ע"י המטר הזמנים אינם צומח
ע"י המטר יוצנו בכל העולם ובמזרים:

אחר היצב נמור: האדם צול אינו צול בערך אל צ' טזאים
אינם נצבים והיינו צול בערך הנמלה ואינו צול בערך השור
וכן האחרים:

אחר היצב הנמשך: למ' מאמר הנאי הוא אס הינע עלמודים
דקסכס ודאי אס הינע עלמודים הוא הקודם דקסכס ודאי הוא
הנמשך:

בתנאי הנצול אוב ג: אחר היצב אסי שיתוף למ
סרען הוא צ"ח סרען אינו צ"ח אינם נצבים כי כל יוצן הדג
סרען וכל המזל:

בקינצי הינאי: אחר היצב הינאי: למ' המאמר שזכרנו
אס הינע וכו' אינו מקיים שרנע עלמודים ונס לא אקסכס
ודאי אלא מעטק הנמשך בהנחת הקודם נהיינו שאס הינע
עלמודים ימשך מנה אקסכס ודאי:

אחר היצב הינאי: למ' אס קסמר אס האדם יג לו ב'
רנליס הוא מדבר הנה צ' הקלקים כל א' צ"ע אמר אך
קארס שקר כי לא ימשך מהיוק לו צ' רנליס שידבר ואס
דאמר אס הכותל יג לו עינים ודאי יראה הנה צ' הקלקים
שקר ומאמרך אמר כי בדנק שיהיה לו עינים ימשך שראה

אחר היצב אק: למ' לא על המדרש עלנר נצטונו אלא
אף על המעשה:

גם ק

גם ב'

גם ז'

גם א'

גם ב'

גם ד'

ל' י' א' אלא דומה לעשב באיזה עננים אך לא בכל:

גם צ' אחר היצב בקצרו: למ' הנטרות הדקים ומבואר ההשכלה
ביליגים הם ענים כמו אלה לא יוכלו ליכנס בהם מים רצים
בצבא' כך אלה לא יוכלו ליכנס בהם מושכלות רבות בצבא'
ג' ד' אוק' בכלל היצבים אחר היצב הינאי: למ' אס האקוון צ"ה
בורא יג מאין כג' שיכול לקיים את היג:

אנא' צ' בכלל הנצבים אחר היצב אדם: הוא סוס הנה אדם וסוס אלא
להם להקשר לפי עמ' שהוא סוס אינו אדם ונמצא אומר
אדם הוא לא אדם אהם צ' נצבים כל זה טעות

גם ק' אסר: הנמורים המעדירים אפי' הכח למ' העורון במ' שנקרו
ב' עינו

ז' י' א' אחר היצב אמר: למ' אס האמר הקי מוכרח שירנע:
ג' אחר היצב להפך: האדם אפשר שיקיה הרבה:

גם כ' אחר היצב צדקדוק: למ' אס האמר על צבור א' מה האש
הוא אריה לא היצב אריה ממש אלא לבו כלב האריה:

א' ב' אחר היצב אדם: לג' כל מדבר הוא קי אי זה קי הוא מדבר כי
הראשון מאמר כלל וזה' קלקי:

גם ז' בתנאי הנצול אוב א': אחר היצב א': למ' אדם הוא צ"ח אדם
אינו צ"ח

גם א' א' אחר היצב א': למ' יצחק היו לו בנים יצחק לא היו לו

**END OF
TITLE**